

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

філологічний факультет

Кафедра зарубіжної літератури, теорії літератури та слов'янської філології

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

Історія зарубіжної літератури (Середні віки - XVII-XVIII ст.)

обов'язкова

Освітньо-професійна програма Румунська мова та література

Спеціальність 014.027 Середня освіта (Румунська/молдовська мова і література)

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

філологічний факультет

Мова навчання українська

Розробник: кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри зарубіжної літератури, теорії літератури та слов'янської філології **Наталія Валеріанівна Нікоряк**

Профайл викладача (-ів) http://philology.chnu.edu.ua/?page_id=286

Контактний тел. 0664056422

E-mail: n.nikoriak@chnu.edu.ua

Сторінка курсу в Moodle <https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=1634>

Консультації Онлайн-консультації: за попередньою домовленістю
середа 14:40-16:00

1. Анотація дисципліни (призначення навчальної дисципліни).

Курс “Історія зарубіжної літератури (Середні віки, Відродження, XVII-XVIII ст)” передбачає ознайомлення студентів з історичним розвитком світового літературного процесу, його закономірностями та особливостями, як в окремих країнах, так і в цілому; з духовним та культурним спадком кожної з літературно-художніх епох — Середньовіччя, Відродження, барокко, класицизму, Просвітництва у всьому розмаїтті літературних жанрів та стилів.

Вивчаючи дану дисципліну, студент повинен навчитися аналізувати явища художньої літератури, природу різних жанрів літературної творчості, осмислювати спільне й відмінне в змінах культурних традицій та літературних стилів. Крім того, студенти повинні оволодіти прийомами елементарного літературно-критичного аналізу, реферування науковокритичної літератури, навичками літературно-критичного мислення в рамках програмних проблем та питань.

Курс “Історія зарубіжної літератури (Середні віки, Відродження, XVII-XVIII ст)” є обов'язковою дисципліною, що входить до циклу фахової підготовки бакалаврів та вивчається студентами на другому курсі (3 семестр) в обсязі 3 кредити (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS). Основними формами навчання є лекційні та практичні заняття.

2. Мета навчальної дисципліни:

Мета полягає у навчанні студентів правильно зрозуміти й досягнути історичний процес розвитку літератури, його закономірності та особливості, як в окремих країнах, так і в цілому, а також допомогти засвоїти творчість окремих письменників, що складає загальносвітову культурну спадщину; в ознайомленні студентів з основними пам'ятками середньовічної літератури, епохи Відродження, барокко, класицизму та Просвітництва; виокремлення основних особливостей літератури, ознайомлення з основними літературними жанрами Середньовіччя, Відродження та XVII-XVIII ст.

3. Завдання.

Загальні компетенції: толерантність до різних ідей; креативність, здатність до системного мислення; адаптивність і комунікабельність; наполегливість у досягненні мети; турбота про якість виконуваної роботи; правильне окреслення пріоритетів, які забезпечують вирішення поставленого завдання; усвідомлення ролі і значення наукових досліджень; знання принципів і правил використання чужого наукового доробку;

Професійні компетентності: формування уявлення про літературний процес як об'єкт наукового дослідження; опанування основними термінами теорії літературного процесу; формування уявлення про закономірності історичного функціонування літератури; поглиблене ознайомлення з проблематикою даних розділів історії літератури; розуміння національної і регіональної специфіки літератури; засвоєння і розуміння зовнішніх і внутрішніх факторів художнього розвитку; оволодіння фаховими навичками, необхідними для аналізу художніх творів; вироблення вмінь критичного аналізу наукової інформації та її оцінювання.

4. Пререквізити. Теорія літератури, історія літератури, філософія, історія, культурологія, психологія.

5. Результати навчання

знати: періодизацію літератури Середніх віків, Відродження, XVII, XVIII ст.; особливості розвитку та історико-культурне значення даних літератур; закономірності взаємодії загальних тенденцій, національного і особистого начал в літературному процесі; зміст рекомендованих художніх творів; своєрідність образних та мовних засобів текстів; особливості творчого методу видатних письменників Середньовіччя, Відродження, барокко, класицизму, Просвітництва; теоретичні положення у межах вивчення питань формування літературних жанрів, еволюції художньої форми; критичну та теоретичну спадщину літературознавчої та критичної думки; специфіку переосмислення сюжетів даних епох у літературі нового часу;

уміти: застосовувати різні методологічні підходи при аналізі художніх творів; визначати тематику, ідейне спрямування, художність; виділяти й досліджувати всі складники змісту та форми; визначати компоненти сюжету та композиції на матеріалі художніх текстів;

декламувати кращі зразки даних літератур; орієнтуватися в історико-літературному дискурсі означених періодів; встановлювати міжлітературні зв'язки; виробити навички літературної полеміки стосовно теоретичних проблем та аналізу художнього тексту.

3. Опис навчальної дисципліни

3.1. Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	лекцій	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	2	3	3	90	15	15			56	4	залік

3.2. Дидактична карта навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 1. Література Середньовіччя та Відродження											
Тема 1. Література раннього Середньовіччя	8	1	1		0,3	4,6						
Тема 2. Література розвинутого феодалізму	8	1	1		0,4	4,7						
Тема 3. Доба Відродження в Італії.	8	1	1		0,3	4,7						
Тема 4. Французький Ренесанс	8	1	1		0,4	4,7						
Тема 5. Відродження в Іспанії.	8	1	1		0,3	4,7						
Тема 6. Особливості Відродження в Англії.	8	1	1		0,3	4,6						
Разом за ЗМ1	30	6	6		2	28						
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 2. Соціально-історичні, філософські, культурні основи літератури XVII - XVIII століття та особливості їх розвитку в європейських країнах											
Тема 1. Історико-літературний процес XVII століття.	8	0,5	0,5		0,2	3,1						
Тема 2. Іспанська література XVII століття.	8	1	1		0,2	3,1						
Тема 3. Французька література XVII ст.	8	1	1		0,2	3,1						
Тема 4. Англійська література XVII ст.	8	1	1		0,2	3,2						

Тема 5. Німецька література XVII ст.	8	0,5	0,5		0,2	3,2						
Тема 6. Література XVIII ст. та ідейний рух Просвітництва.	8	1	1		0,3	3,1						
Тема 7. Англійська література XVIII ст.	8	1	1		0,2	3,1						
Тема 8. Французька література XVIII ст.	8	1	1		0,3	3,1						
Тема 9. Німецька література доби Просвітництва.	8	1	1		0,2	3,1						
Разом за ЗМ 2	30	8	8		2	28						
Усього годин	90	15	15		4	56						

3.2.1. Теми практичних занять

№	Назва теми
1	Тема 1. Література раннього Середньовіччя
2	Тема 2. Література розвинутого феодалізму
3	Тема 3. Доба Відродження в Італії.
4	Тема 4. Французький Ренесанс
5	Тема 5. Відродження в Іспанії.
6	Тема 6. Особливості Відродження в Англії.
7	Тема 7. Історико-літературний процес XVII століття.
8	Тема 8. Іспанська література XVII століття.
9	Тема 9. Французька література XVII ст.
10	Тема 10. Англійська література XVII ст.
11	Тема 11. Німецька література XVII ст.
12	Тема 12. Література XVIII ст. та ідейний рух Просвітництва.
13	Тема 13. Англійська література XVIII ст.
14	Тема 14. Французька література XVIII ст.
15	Тема 15. Німецька література доби Просвітництва.

3.2.2. Тематика індивідуальних завдань

№	Назва теми
1	Підготовка рефератів до теми.
2	Опрацювання статей.
3	Підготовка опорного конспекту.
4	Ведення читачьких щоденників (фіксація проаналізованих текстів).
5	Усний переказ прочитаних текстів.
6	Декламація поезії.

3.2.3. Самостійна робота

№	Назва теми
1	Християнська свідомість як основа середньовічного менталітету
2	«Сповідь» Августина Блаженного
3	Куртуазність як особливий тип культури

4	Театр середніх віків та епохи Ренесансу
5	Еразм Роттердамський «Похвала глупоті»
6	Тематика і поетика ірландських саг.
7	Характеристика художніх напрямів, течій та шкіл (гонгоризм, маринізм, преціозна література, метафізична школа)
8	Поезія та проза іспанського бароко (поезія іспанського бароко. Поетичні школи в Іспанії XVII ст. Творчість <i>Гонгори</i> . Проза іспанського бароко: <i>Грасіан</i> , <i>Кеведо</i>)
9	Опрацювання матеріалу: - Підготувати реферат на одну із запропонованих тем: «Мольєр на українській сцені», «Ідейно-творча еволюція Лафонтена – найвидатнішого поета Франції XVII ст.», «Французька проза XVII ст.», «Франсуа де Ларошфуко та його «Максими», «Значення прози Лабрюєра для розвитку демократичних традицій французької літератури» - Вивчити десять афоризмів (на вибір) - Прочитати твори - Прочитати передмову Ж.Расіна до «Федри».
10	Опрацювання матеріалу: - Підготувати доповідь на одну з тем: «Загальна характеристика англійської літератури XVII ст.», «Поезія <i>Джона Донна</i> і особливості англійського бароко», «Суспільна і публіцистична діяльність <i>Дж. Мільтона</i> », «Поема <i>Мільтона</i> «Втрачений рай» як відображення англійської сучасності у формі біблійного епосу». - Прочитати твори. - Опрацювати критичний матеріал.
11	Опрацювання матеріалу: - Прочитання та аналіз творів - Опрацювання критичного матеріалу - Підготовка реферативних доповідей.
12	Опрацювання матеріалу: - Підготувати реферат на одну з тем: «Народний характер поезії Р.Бернса», Г.Філдінг – англійський романіст доби Просвітництва», «Місце і значення творчості Т.Смолета у розвитку англійського реалістичного роману», «Р. Шерідан як продовжувач традицій Філдінга». - Прочитання та аналіз творів. - Опрацювання критичного матеріалу.
13	Опрацювання матеріалу: - Підготувати реферат на одну з тем: «А.Р.Лесаж та Ф.Прево як представники французького Просвітництва», «Педагогічні погляди, думки про нову людину в романі Ж.Ж.Русо «Еміль», «Ідейна спрямованість та художні особливості трилогії П.О.Бомарше про Фігаро» - Прочитати твори - Підібрати і виписати цитатний матеріал для характеристики героїв - Опрацювати критичний матеріал.
14	Опрацювання матеріалу: 1. Специфіка німецького просвітницького класицизму. Його напрями і найхарактерніші представники (Готшед, Вінкельман). 2. Зародження сентименталізму і еволюція творчості Клопштока.
15	Опрацювання матеріалу: - Ознайомитися з творчістю Лессінга («Мінна фон Барнхельм») та

	Шиллера (“Розбійник”, “Підступність та кохання”).
--	---

4. Система контролю та оцінювання

Види та форми контролю

Формами поточного контролю є усна чи письмова (тестування, есе, реферат, творча робота) відповідь студента.

Формами підсумкового контролю є залік.

Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та демонстрування результатів навчання можуть бути:

- стандартизовані тести;
- проекти (індивідуальні та командні, дослідницько-творчі проекти);
- реферати;
- есе;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень.

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Пояснення за розширеною шкалою
	Оцінка (бали)	
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим повторним курсом

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)															Кількість балів (залікова робота)	Сумарна к-ть балів
Змістовий модуль №1						Змістовий модуль № 2										
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	1	T14	T15	40	100
4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4		

T1, T2 ... T 15 – теми змістових модулів.

5. Рекомендована література

5.1.Базова (основна)

1. Алексеев М. П. История западноевропейской литературы. М., 2000.
2. Аникин Г.В., Михальская Н.П. История английской литературы. М., 1975.
3. Аникст А.А. История английской литературы. М., 1956.
4. Бароко, класицизм, просвітництво. Література XVII-XVIII століття. Харків: Веста: Ранок, 2003. 224 с.
5. Бахтин М. М. Лекции по истории зарубежной литературы. Античность. Средние века. Записи В. А. Мирской. Саранск, 1999.
6. Бурцев А. А. История западноевропейской литературы Средних веков и эпохи Возрождения. М., 2008.
7. Висоцька Н. та ін. Література західноєвропейського Середньовіччя: Навч. посіб. Вінниця: Нова книга, 2004.
8. Гуревич А. Я., Харитонович Д. Э. История средних веков. М.: МБА, 2008. 320 с.
9. Давиденко Г., Акуленко В. Історія зарубіжної літератури Середніх віків та доби Відродження. Київ: Центр учбової літератури, 2007. 248 с.
10. Ерофеева Н. Е. Зарубежная литература. XVII век. М., 2004.
11. Западноєвропейський театр от епохи Відродження до рубежа XIX-XX вв. / Отв. ред. М. Ю. Давыдова. М., 2001.
12. Зарубежная литература Средних веков. Вып. 1: Латинская, кельтская, скандинавская, провансальская, французская литературы. Хрестоматия. / Сост. Б. И. Пуришев. М., 1975.
13. Зарубежная литература Средних веков. Вып. 2: Немецкая, испанская, итальянская, английская, чешская, польская, сербская, болгарская литературы. Хрестоматия. / Сост. Б. И. Пуришев. М., 1975.
14. Зарубіжна література ранніх епох. Античність. Середні віки. Відродження. К., 1994.
15. Історія зарубіжної літератури. Середні віки та Відродження/ М.С.Шаповалова, Г.Л. Рубанова, В.А. Моторний. Львів, 1982.
16. История зарубежной литературы: Раннее Средневековье и Возрождение / Под ред. В. М. Жирмунского. М., 1987. 462 с
17. История всемирной литературы: в 9 томах: Том 2. М.: Наука, 1984.
18. Ковбасенко Ю. Література середньовіччя. К., 2014.
19. Козлик І. Світова література доби Середньовіччя та епохи Відродження: Навч. посіб. Івано-Франківськ: Симфонія форте, 2011. 344 с.
20. Література західноєвропейського середньовіччя / За редакцією Н. О. Висоцької. Вінниця: Нова книга, 2003. 464 с.
21. Лосев А.Ф. Эстетика Возрождения. М., 1978.
22. Наливайко Д.С. Искусство: направления, течения, стили. Київ, 1981.
23. Ніколенко О.М., Мацапура В.І. Літературні епохи, напрями, течії. К.: Педагогічна преса, 2014. 228 с.

24. Никола М. История зарубежной литературы средних веков: Учебник для академического бакалавриата. М.: Изд-во Юрайт, 2015. 451 с.
25. Рубанова Г.Л., Моторний В.А. Історія зарубіжної літератури: Середні віки та Відродження. Львів: Вища школа, 1982. 440 с.
26. Сидорченко Л.В., Апенко Е.М., Белобратов А.В. и др. История зарубежной литературы XVIII века / Под ред. Л. В.Сидорченко. М., 2001.
27. Шалагінов Б.Б. Зарубіжна література від античності до початку XIX століття. К.: Академія, 2004. 360 с.
28. Шаповалова М. С., Рубанова Г. Л., Моторний В. А. Історія зарубіжної літератури. Львів: Світ, 1993. 312 с.

5.2. Допоміжна

1. Барт Р. Работы о Ж.Расине // Барт Р. Избранные работы. Семиотика. Поэтика. М., 1994.
2. Білецький О. Франсуа Рабле і його книга // Олександр Білецький. Зібрання праць у п'яти томах. Т. 5. Зарубіжні літератури. К., 1966. С. 305-324.
3. Блум Х. Шекспир как центр канона// Западный канон.
<http://magazines.russ.ru/inostran/1998/12/blum.h>
4. Борецький М. Доба європейського Відродження (Ренесанс). Ренесанс як духовний, світоглядний, культурний переворот // Тема. 2002. № 3. С. 2 – 11.
5. Борецький М. Мігель де Сервантес Сааведра // Тема. 2002. № 3. С. 51 – 72.
6. Босарчук Т. Мигель де Сервантес Сааведра // Все для учителя. 2008. № 5. С. 99 –102.
7. Гуревич А.Я. Хронотоп песни о Нибелунгах // Средневековье: мир культура безмолвствующего большинства. М.: Искусство, 1990.
8. Дж.Р.Толкін «„Беофульф“: чудовиська і критики» <http://predanie.ru/tolkien-dzhon-ronald-ruel-john-ronald-reuel-tolkien/book/216359-chudovischa-i-kritiki-i-drugie-stati/>
9. Качуровський І. // Генерика і архітектоніка. К., 2005. Кн. 1: Література європейського Середньовіччя.
10. Кирилюк З. Література середньовіччя: Посібн. для вчителя. Харків: Вид-во «Ранок»; «Веста», 2003. С. 91 - 97.
11. Кобів Й. Еразм Роттердамський і його безсмертна сатира. Еразм Роттердамський. Похвала Глупоті (пер. В. Литвинова). К., 1981. С. 3-14.
12. Кочур. Г. Джованні Боккаччо // Джованні Боккаччо. Декамерон (пер. М. Лукаш). К., 1964. С. 5-27.
13. Кочур Г. Сервантес і його «Дон Кіхот» // Мігель де Сервантес Сааведра. Премудрий гідальго Дон Кіхот з Ламанчі (пер. М. Лукаша та А. Перепаді). К., 1995. С. 672-678.
14. Курилов А.С. Французский классицизм // В.Г.Белинский и литературы Запада. М., 1990. С.65-85.
15. Михайлов А.В. Поэтика барокко: Завершение риторической эпохи
<http://arthistory.bench.nsu.ru/?el=1154&mmedia=CONTENT>
16. Михайлов А. Французский рыцарский роман и вопросы типологии жанра в средневековой литературе. М.: КомКнига, 2006. 480 с.
17. Оганисян М.Ю. Проблема жанра и трагического в театре XVII века (Кальдерон и Расин) // Филологические науки. 1990. № 5. С.30-38.
18. Разумовская М.В. Роман-диалог и философский диалог у Дидро: синтез научного и художественного познания («Племянник Рамо» и «Сон Д'Аламбера») // Вестник ЛГУ. 1984. № 20. Ист., яз., лит. Вып.4. С.46-54.
19. Рязанцева Т. «Великий театр світу»: життя і творчість Педро Кальдерона де ла Барки // Педро Кальдерон. Стійкий принц. Дама-примара. Харків, 2013. С. 3-18.
20. Савченко С. Легенда про Трістана й Ізольду // С. В. Савченко. З історії зарубіжних літератур. К., 1975. С. 25-39.
21. Сантагата М. Боріння в душі і перемога в сонеті: (Сонети Петрарки) // Зарубіжна література. 2008. №28. С. 16 – 19.

22. Свічкарьова І. Ідейно-художній аналіз сонетів № 61, 311 Ф. Петрарки // Зарубіжна література. 2004. № 2. С. 5 – 6.
23. Стріха М. Дантіана на тлі портрета доби: Ілюстрування Данте // Зарубіжна література. 2005. № 38. С. 9 – 11.
24. Стріха М. Ігор Качуровський – перекладач Франческо Петрарки // Сучасність. 2004. № 10. С. 139 –141.
25. Урнов Д.М. Робинзон и Гулливер. Судьба двух литературных героев. М., 1973.
26. Франко І. Данте Аліг'єрі. Характеристика середніх віків. Життя поета і вибір з його поезій. Дантова друга любов // Збір. тв.: У 50 т. Т. 12. К., 1978.
27. Шалагінов Б. Відродження в Італії: (Загальне поняття Відродження. Франческо Петрарка. Джованні Боккаччо) // Всесвітня література та культура в навчальних закладах України. 2003. № 6. С. 41 – 46.
28. Шалагінов Б. Німецька література Х – XVII ст. // Вікно в світ. 1999. № 1. С. 8 – 22.
29. Шкаруба Л., Шошура С. Середньовіччя: століття темряви чи світла? // Зарубіжна література. 2006. №7. с.10.
30. Шмітт Ж.-К. Сенс жесту на середньовічному Заході. Харків: ОКО, 2002. 640 с.

6. Інформаційні ресурси

1. Історія зарубіжної літератури http://ae-lib.org.ua/_lithistory.htm#xix
2. Средние века и Возрождение <http://svr-lit.niv.ua/>
3. Библиотека Гумер - литературоведение http://www.gumer.info/bibliotek_Buks/Literat/Index_Lit.php
4. Алексеев М. и др.: История зарубежной литературы. Средние века и Возрождение. Глава первая. Кельтский эпос. <http://svr-lit.niv.ua/svrlit/alekseev-izl-svv/keltskij-epos.htm>
5. Галина Леонтьївна Рубанова, Володимир Андрійович Моторний Історія зарубіжної літератури середніх віків http://aelib.org.ua/texts/uabanova_medieval_literature_ua.htm
6. Лекции о Шекспире http://www.xliby.ua/literaturovedenie/lekcii_o_shekspire/index.php
7. http://ru.wikipedia.org/wiki/Средневековая_литература.
8. <http://www.ucc.ie/celt/publishd.html>.
9. <http://quod.lib.umich.edu/c/cme/index.html>.
10. <http://norse.ulver.com/>.
11. http://polbu.ru/livancev_gosprav/.
12. http://www.libfl.ru/mimesis/txt/lit_sred.php.
13. <http://window.edu.ru/resource/910/25910/files/volsu494.pdf>.